

Beredskap och säkerhet
Anna Engström Meyer

2021-11-03

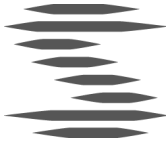
2021/4670

Modell för utveckling av samordnad lokal beredskapsplanering för dammhaveri

En modell för utveckling av samordnad lokal beredskapsplanering har tagits fram för att stödja aktörernas gemensamma arbete. Modellen innebär i att berörda aktörer i samverkan gör en konsekvensanalys baserad på den konsekvensutredning som dammägaren upprättat som underlag för beslut om dammsäkerhetsklass och genomför samordnad beredskapsplanering baserad på analysen. Slutligen testas planeringen.

Modellen har tagits fram av Svenska kraftnäts dammsäkerhetshandläggare med stöd av referensgruppen för dammhaveriberedskap under 2021. Modellen bör ses som ett stöd för arbetet och kan behöva anpassas till lokala förhållanden och berörda aktörers förutsättningar. Modellen kan även behöva justeras eller förfinas efterhand när erfarenheter från användandet finns.

Vid frågor eller synpunkter kontakta Svenska kraftnäts dammsäkerhetshandläggare på dammsakerhet@svk.se.

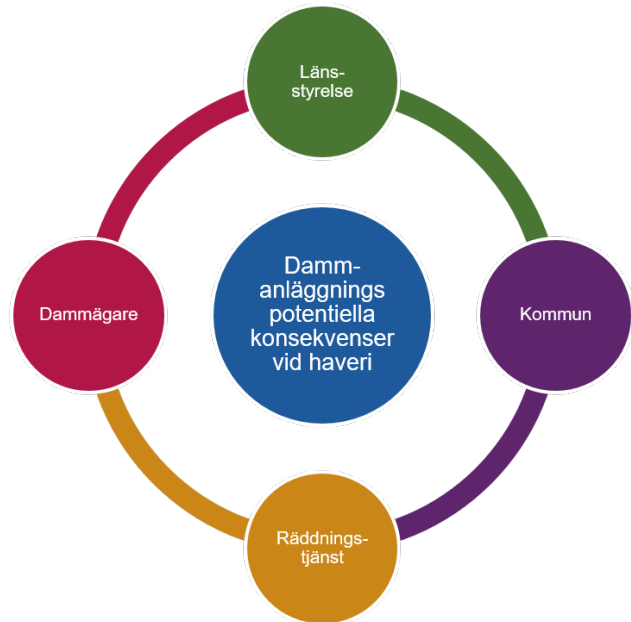
Innehåll

1	Modellen.....	3
1.1	<i>Syfte</i>	3
1.2	<i>Modellens användningsområde</i>	3
1.3	<i>Medverkande aktörer</i>	3
1.4	<i>Uppskattning av tidsåtgång och kostnader</i>	4
1.5	<i>Planeringen resulterar i en samordnad beredskapsplan</i>	4
1.6	<i>Förvaltning av den samordnade beredskapsplanen</i>	4
2	Arbetsgång för genomförandet	5
2.1	<i>Fas 1: Initiering och förberedelser</i>	5
2.2	<i>Fas 2: Konsekvensanalys</i>	5
2.3	<i>Fas 3: Beredskapsplanering och samverkan</i>	6
2.4	<i>Fas 4: Test av planeringen</i>	6
3	Kunskapshöjande underlag.....	6
	Bilagor	7

1 Modellen

Berörda aktörer (dammägare, kommun inkl. räddningstjänst, länsstyrelse) upprättar i samverkan en konsekvensanalysbaserad på den konsekvensutredning som dammägaren upprättat som underlag för beslut om dammsäkerhetsklass och genomför samordnad beredskapsplanering baserad på analysen. Slutligen genomförs en enklare skrivbordsövning för att testa planeringen.

1.1 Syfte

Att stödja utvecklingen av samordnad lokal dammhaveriberedskap för berörda dammanläggningar. Lokal innebär i sammanhanget att det handlar om planering för hantering av en dammanläggnings potentiella dammhaverikonsekvenser där översvämningen har lokal utbredning, inte samordnad beredskapsplanering för en rad dammar med haverikonsekvenser längs ett helt vattendrag eller en längre älvsträcka. Samordnad innebär att fokus är på beredskapsförberedelser som behöver förankras av berörda aktörer i samverkan, inte på vad respektive aktör gör i sin interna beredskapsplanering.

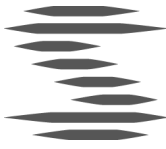
1.2 Modellens användningsområde

Modellen är tänkt att användas för dammanläggningar med lokala konsekvenser av dammhaveri belägna i mindre eller medelstora vattendrag där projekt för framtagande av gemensamt planeringsunderlag och utveckling av samordnad beredskapsplanering inte genomförts. Dammanläggningar med dammar i dammsäkerhetsklass B som utgör farlig verksamhet enligt LSO bör prioriteras, men även andra dammanläggningar kan komma i fråga.

Modellen kan även användas för dammar som omfattas av samordnad beredskapsplanering för dammhaveri i vattendrag, i de fall det finns behov av att utveckla eller stämma av den lokala beredskapsplaneringen.

1.3 Medverkande aktörer

Länsstyrelse, dammägare och kommun inkl. räddningstjänst bör alltid medverka. Därutöver kan det finnas behov av att ytterligare aktörer deltar i valda delar.

- > Från dammägaren deltar lämpligen dammtekniskt sakkunnig för anläggningen och/eller en representant för ägarens arbete med krisberedskap.
- > Från kommunen deltar lämpligen både säkerhetssamordnaren (LEH) och en person på räddningstjänsten som ansvarar för tillsyn enligt LSO.
- > Från länsstyrelsen deltar lämpligen krisberedskapshandläggare och/eller dammsäkerhetshandläggare med ansvar för dammsäkerhetstillsyn enligt MB.

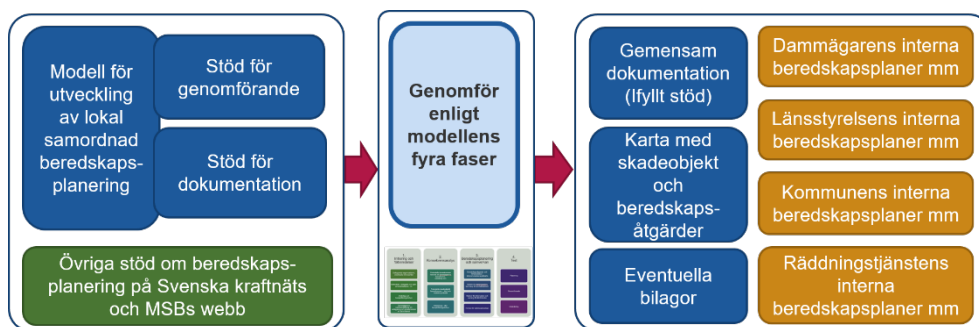
1.4 Uppskattning av tidsåtgång och kostnader

Tidsåtgången för det gemensamma arbetet beräknas vara ett max 20 timmar. Arbetsinsatsen handlar om medverkan vid ett antal möten inklusive förberedelser och efterarbete. Aktörer deltar normalt på egen bekostnad. Möjlighet finns för länsstyrelserna att inkludera denna typ av arbete vid ansökan om 2:4-medel från MSB.

1.5 Planeringen resulterar i en samordnad beredskapsplan

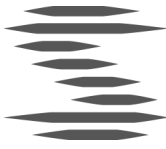
Modellen innebär att arbetet drivs framåt i fyra faser, se arbetsgång i avsnitt 2. För varje fas samlas aktörerna för dialog och dokumentation. Mellan mötena kan aktörer bedriva enskilt arbete. Stöd för genomförandet och för dokumentation av beredskapsplaneringen finns.

Ifyllt stöd tillsammans med karta och eventuella bilagor utgör den samordnade beredskapsplanen för dammhaveri. Den samordnade beredskapsplanen utgör ett komplement till aktörernas interna beredskapsplaner.

1.6 Förvaltning av den samordnade beredskapsplanen

Den samordnade beredskapsplanen utgör lämpligen en bilaga till kommunens interna beredskapsplan för dammhaveri och ses över i samband med kommunens översyn av den.

2 Arbetsgång för genomförandet

Modellen innebär att arbetet drivs framåt i fyra faser, se stöd för genomförande. För varje fas samlas aktörerna för dialog och dokumentation, se stöd för dokumentation.

2.1 Fas 1: Initiering och förberedelser

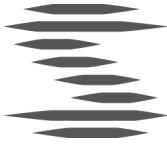
Behovet av utveckling av samordnad lokal beredskapsplanering för dammhaveri kan uppmärksammas av någon av aktörerna, t.ex. i samband med tillsyn, vid älvgruppsmöten eller annan samverkan. Därefter hålls möte(n) för initiering och planering av genomförandet hållas för att diskutera och komma överens om former för genomförandet. En person utses som sammankallande för mötena – normalt länsstyrelsen. Dessutom utses en person för att dokumentera.

Som underlag för genomförandet delger dammägaren övriga aktörer en kort beskrivning av dammanläggningen, dess geografiska läge och tänkbar händelseutveckling samt en översvämningskarta med skadeobjekt utgående från konsekvensutredningen. Vid behov inhämtar dammägaren ytterligare underlag från konsult som genomfört utredningen. Eventuella övriga relevanta underlag identifieras och delges övriga aktörer.

Beakta aktörers förutsättningar att delta och tillgängligt underlag för planeringen

2.2 Fas 2: Konsekvensanalys

Berörda aktörer (dammägare, kommun inkl. räddningstjänst, länsstyrelse) upprättar i samverkan en konsekvensanalys med utgångspunkt från dammägarens

konsekvensutredning för dammhaveri, som legat till grund för länsstyrelsens beslut om dammens dammsäkerhetsklass.

I konsekvensanalysen diskuteras de potentiella skadeobjekt som kan påverkas till följd av ett dammhaveri och potentiella konsekvenser avseende detta. Skadeobjekt och konsekvenser listas. Även eventuella utrednings- eller kompletteringsbehov och ansvariga aktör för dessa listas.

Beakta både vad finns i översvämningssområdet och det som kan påverkas indirekt, beakta översvämningens tidsaspekter och stighastighet.

2.3 Fas 3: Beredskapsplanering och samverkan

Baserat på konsekvensanalysen diskuteras och dokumenteras

- > aktuella/identifierade beredskapsåtgärder för att förhindra, begränsa eller hantera dammhaverikonsekvenser,
- > rutiner för dammägarens larmning till samhällsaktörer, samt deras larmmottagande,
- > rutiner för information och varning till allmänheten, och
- > former för aktörssamverkan.

Även eventuella utrednings- eller kompletteringsbehov listas.

Beakta om beredskapsåtgärderna behöver anpassas efter årstid, när på dygnet ett haveri inträffar, haveriscenario, geografiska förhållanden, etc.

2.4 Fas 4: Test av planeringen

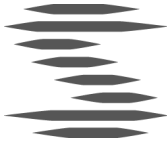
Aktörernas samordnade beredskapsplanering testas i en enklare övning.

Beakta om MSBs stöd Öva enkelt! ska användas.

3 Kunskapshöjande underlag

Som vidare stöd för planeringen rekommendera följande kunskapshöjande underlag.

- > MSBs handbok för kommunal krisberedskap, inklusive kapitel om dammhaveriberedskap
- > MSBs Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar
- > MSBs allmänna råd om farliga verksamheter enligt lagen om skydd mot olyckor
- > Dammägarens konsekvensutredning inför beslut om dammsäkerhetsklassificering enligt miljöbalken

- > Aktörers konsekvensanalyser, beredskapsplaner, larmplaner, etc.
- > Svenska kraftnäts checklista om säkerhetsledningssystem, främst punkt 5
Planering för nödsituationer
- > Svenska kraftnäts vägledning säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och
årlig dammsäkerhetsrapportering
- > Svenska kraftnäts kunskapssammanställning om beredskapsplanering för
dammhaveri och höga flöden
- > Svenska kraftnäts checklista för samordnad beredskapsplanering
- > Svenska kraftnäts nationella rutiner för larmning och varning vid dammhaveri

Bilagor

Bilaga 1 Stöd för genomförande

Bilaga 2 Stöd för dokumentation